

Sardinie, zdi, které mluví

Sardinie je známá hlavně svými plážemi. Kdo se vydá do vnitrozemí, najde jiný svět. A narazí i na města s **MALBAMI NA ZDECH:** Orgosolo, San Sperate.

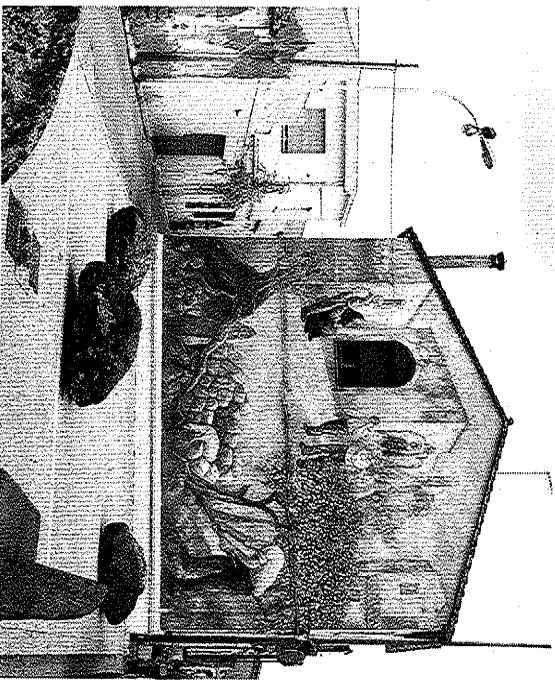
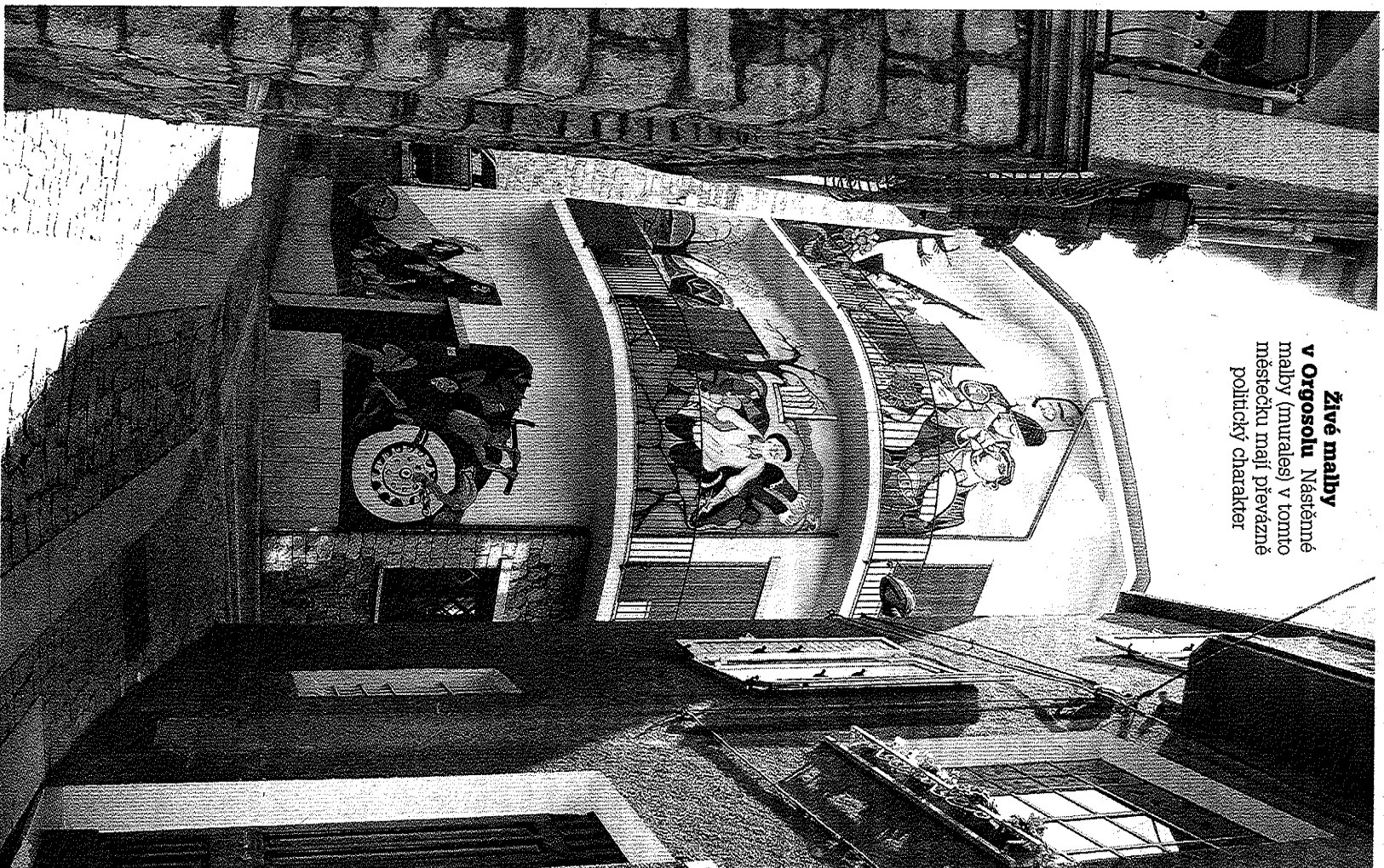
Lucie Chvojková

S Kvůli věhlasu sardinského pobřeží, které nabízí krásné ostrovní pláže i jedinečnou barvu zdejšího moře, je vnitrozemí tohoto ostrova poněkud opomíjeno. Je to škoda, protože až tam vám poodhalí Sardinie svou skutečnou duši. Pokud na Sardinii letos zavítáte i vy a budete chtít kousek její skryté tváře poznat, máme pro vás jeden tip. Vaším cílem se mohou stát třeba „muraless“, následně malby s historickými a revolučními náměty, kterými se může pochlubit několik městeček. Mezi nejzajímavější patří Orgosolo, San Sperate či Fonni.

Politická satira v Orgosolu
V nástěnných malbách Orgosola najdete především politickou satiru, která se vyjadřuje jak k místní, tak mezinárodní politice. Ze zdi na vás pohlédne Napoleon, Cháveze... Vznik fenoménu murales se zde datuje od roku 1975, kdy profesor místní střední školy Francesco Del Kdysi tu zdrojem obživy byly únosy lidí a krádeže ovcí. Bývalí bandité jsou však na turisty zvyklí a ani si jich moc nevšímají

Anketa
Cestujete při dovolené u moře i do vnitrozemí? Láká vás Sardinie?

Živé malby v Orgosolu Nástěnné malby (murales) v tomto městečku mají převážně politický charakter

Siesta před zdi Poledne v San Sperate: jako po vyřízení. Je čas obdivovat murales

Maslouchá kameni Pinuccio Sciola, sochař a malíř, který založil tradici murales ve svém rodném městečku San Sperate

úplně jinak, pokud zná některé historické a kulturní souvislosti. I murales získají najednou trochu jiný rozměr: Jestliže jsou Sardové obecně hrdí a svérázný národ, tak o obyvatelích drsného vnitrozemského regionu Barbagia to platí dvojnásob. Barbary nazývají místní obyvatelstvo už antičtí Římané, kterým se během tisícileté kolonizace Sardinie tuto oblast nikdy nepodařilo podorbit. Své území umějí „Barbarii“ bránit dodnes. Nesčíslné sabotáže a blokáda daného prostoru čtyřmi tisíci vesničanů zabránily opakovaným snahám o vznik odpalovacího vojenského prostoru, který zde chtěla v roce 1975 a znovu v roce 1992 vybudovat italská vláda.

Představu o náture místních dovtváří fakt, že celá oblast je proslulá banditismem. Ještě před pár lety tu byly běžné únosy. Nebudte překvapeni, až spatříte při stoupaní serpentinami Barbagie směrem k Orgosolu proslulé dopravní ukazatele. A to tak, že se čísla napísn často nedá ani přečíst. Místní tvrdí, že oni značky nepotřebují. Každý příví, kam která cesta vede. Nenechte se tím rozhořdit od návštěvy Orgosola odradit. Opravdu vám žádné nebezpečí nehrozí. Bývalí bandité jsou na turisty zvyklí a většinou si jich ani nevšímají.

K malbě murales se nejčastěji používá technika, kdy se barvy nanáší na čerstvě nahorzenou omítku, která je do sebe hned vsířebává. Kdo ještě nemá s malbou velké zkušenosti, pomáhá si videoprojektorem. Obráz si promítne na zed, obkreslí kontury a pak je teprve vybarví.

Pokud vás při toulkách orgosolskými uličkami přepadne náhlá inspirace a podaří se vám mezi místními najít někoho, kdo s vámi bude mluvit společným jazykem, můžete rozšířit sbírku zdejších murales i vy. O tom, že to není nemožné, svědčí nástěnná malba, jejímiž autory jsou němečtí turisté. Je na ni zřetelná skupinka lidí, kteří sedí u stolu, poplývají a baví se. Malbu doprovází nápis: Děkujeme vám za vaši pohostinnost v Orgosolu. Bandité mají tedy i vldnou tvář.

Hravé murales v San Sperate

Zcela odlišnou atmosféru a jiný druh murales najdete v San Sperate, které je vzdálené slabou čtvrthodinku od hlavního města Cagliari na jihu Sardinie.

Duchovním otcem zdejších nástěnných maleb je Pinuccio Sciola. V nenápadném muži, který chodí více než půl roku bos, protože příjmy kontakt se zemí je pro něj životní nutností, byste marně hledali sociálně evropského formátu. Kromě sochařství je jeho vášní i nástěnná malba. Tradici murales založil v San Sperate v roce 1969, kdy se vrátil do rodného městečka po mnohaleté studijní cestě. Když začal bít pouliční zdi pro své první malby, sousedé jele obcházejí zvědavě a nedůvěřivě. Dnes jsou murales chlouboou San

Sperate. Z vyjeví venkovského života na vás dýchne tradice a kultura, malby jsou navíc často velmi hravé. Ve vzduchu není cítit napětí jako v Orgosolu, ale přívětivost. V San Sperate na vás čeká ještě jedno překvapení. Nemůže nesoúviset s Pinucciem Sciolou, který je naprosto neodmyslitelnou uměleckou duší městečka. Asi málokdo z vás věří, že na jediný kus kamene se dá hrát jako na xylofon nebo harfu, že skrze kamen můžete vidět. Pinuccio Sciola vám nejen ukáže, že to možné je, ale rád vám i zahrne a před vašima očima na dlouhé věhny rozečtvře několikokamennou kamennou masu. Jeho muzeum pod otevřeným nebem je plné jeho děl. Nachází se na louce na okraji městečka a je přístupné bez jakéhokoli poplatku. Když do San Sperate zavítáte v polovině července, zažijete zde navíc svátek broskví „Sagra delle pesche“, během kterého nahlédnete do spousty místních zvyků a tradic.

Může se hodit

Jak se za murales dostat?
Jedním spolehlivým způsobem, jak se do menších měst dostat, je vlastní či pronajaté auto.

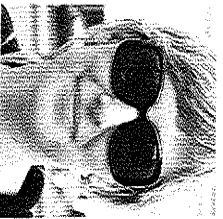
Do **Orgosola** se dostanete jak z Olbie (120 km), tak z Cagliari (200 km) po čtyřpruhové rychlostní silnici 131 (spojuje západní pobřeží Sardinie s východním). Odbočíte na Nuoro, odtud směr Lanusei a přes Manniadau do Orgosola. **San Sperate** dosáhnete z Olbie po silnici č. 131 (260 km), ze směru od Cagliari je rychlejší č. 130 směr Iglesias (20 km). V obou případech je sjezd označen San Sperate.

Na závěr vás vybavíme ještě jednou praktickou radou. Pokud se vydáte na průzkum těch nejzajímavějších sardinských vesniček, které jsou však nejautentičtější, nezapomeňte se vybavit po cestě v nějakém větším městě pro jistotu pořádnou sváčinou.

Vydáte-li se do sardinských kopců, cesta chvíli potrvá. A otevřeny obchod budete přes poledne v cíli hledat nemě, rovněž nalezí restauraci: není úplně jednoduché. S přibývajícím časem (a hladem) se začne sbíhat po čemkoliv k snětku. Když v půl páté odkoplete otevrou jediný místní obchůdek s potravinami, marně se začnete pohížet po chlebu nebo syru.

Pokud jste jazykově vybaveni, dozvíte se od rozpacité prodáváčky i důvod. Pěčiva objednává jen tolik, kolik se ho ráno prodá, sýry a víno neobjednává vůbec. Nikdo je nekupuje, každý má vlastní zdroj. Ano, to je Sardinie. Neprůstane vás překvapovat. Krásou i svérázností.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Na Sardinii bych jela, ide o to, za kolik

Pokud jsem na dovolené u moře, zajedu i do vnitrozemí. Jela bych na Sardinii, ale záleželo

Na ostrově jsem ještě nebyl

Pokud je možnost, vylét do vnitrozemí nevynechám. Jezdíme klasicky jen pobřeží, na ostrově

Když na dovolenou, tak především na hory

Já osobně dávám přednost především dovolené ve vnitrozemí, protože i trávin zejména na

Vždycky zajedeme i do vnitrozemí

Samozřejmě, pokud jsem u moře, zajedeme i do vnitrozemí. Na Sardinii bych se klidně podíval

Dovolená pro mě není jen ležení u vody

Určitě navštívím i vnitrozemí. Dovolená pro mě není jen ležení u vody. Proč se nepokoušet na